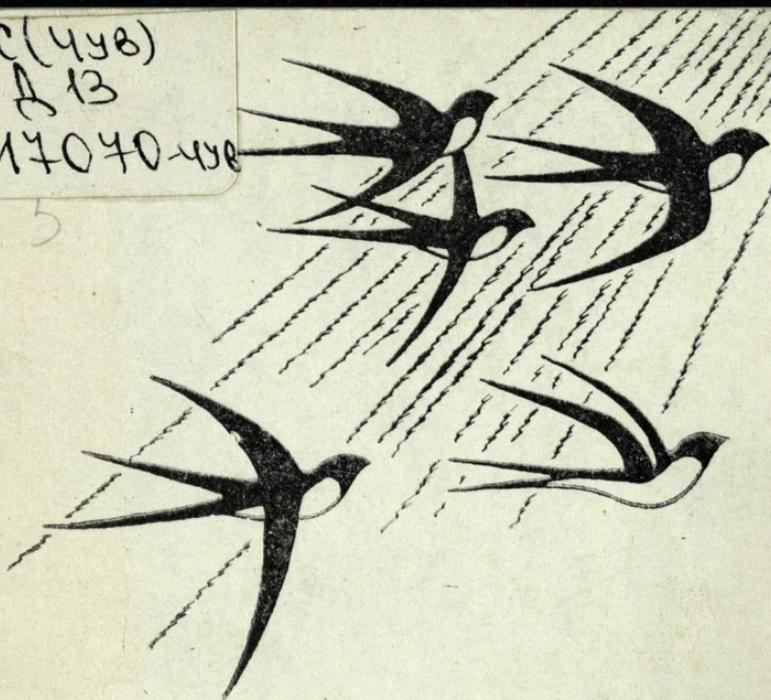

С(чув)
Д 13
17040-чув

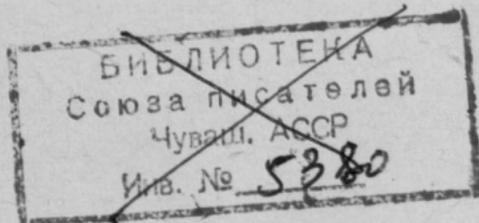
ТАВАНСЕМЁР, ТАВ СИРЕ

ВАСИЛИЙ
ДАВЫДОВ-
АНАТРИ

С (Чув)
Д 13

ВАСИЛИЙ ДАВЫДОВ-АНАТРИ

ТӐВАНСЕМӐР, ТАВ СИРЕ

ЧӐВАШ КӐНЕКЕ ИЗДАТЕЛЬСТВИ
Шупашкар—1973

С (Чув)2
Д 13

М 17070-Чув.

НАЦИОНАЛЬНАЯ

ЧУВШСКОЙ

РЕСПУБЛИКИ

7-4-3

60-73 м

ПРОВЕРЕНО

2010

ПУРНАҢ АШШИ

РАҢҖЕЙ

Раҗҗей тесессён, куҗ умне
Тухаҗҗё шура хураҗҗем.
Ашшан лапкаҗҗё чёрене
Сергей Есенин саввисем.

Раҗҗей тесессён, куҗ умне
Тухаҗҗё Атал хумёсем.
Вёҗе-вёҗе вёсем җине
Анса лараҗҗё акаҗҗем.

Раҗҗей тесессён, куҗ умне
Тухаҗҗё паттар салтаксем.
Таван җёршыв вутра чухне
Пуҗ хунә хаклә тантаҗҗем.

Раҗҗей тесессён, куҗ умне
Тухать таван атте-анне.
Куратан Ленин сәнарне,
Мёнпур этемлөх хөвелне.

1967.

ХЭВЕЛ

Сăнанă-и ирхине:
Хёвел хёлхем сапнине:
Ъурен лаша силхине
Ъутă ылтăн тёслине.

Сăнанă-и ирхине:
Кёмёл сывлăм ўкнине,
Ирхи хёвел шевлине
Чёкес чёппи ёснине.

Сăнанă-и ирхине:
Хёвел ташша янине,
Сарă тулă пуссине
Ыталаса илнине.

Сăнанă-и ирхине:
Эпир сунат сарнине.
Ъёре, этем тёнчине
Хёвел тытса тăнине.

1971.

ЧЁРЕ

Эсё маншан тёнче
Ѕёр-планета синче,
Пурнаџра чи хакли,
Чи кирли, хаватли.
Тап, ан сун эс, чёре,
Тас куна, ёмёре.

Эсё маншан тёнче,
Пёр танах хёвелпе,
Хаяр хёл кунёнче
Кёрешен сивёпе.
Тап, ан сун эс, чёре,
Тас куна, ёмёре.

Эсё маншан тёнче,
Упран чун хёлхемне,
Какярәм сүмёнче
Усран пурнаџ сүлне.
Тап, ан сун эс, чёре,
Тас куна, ёмёре!

1971.

ШУПАШКАРҖМ, ТЎВАН ШУПАШКАР

ШупашкарҖм, тЎван Шупашкар,
Чунтанах юрататЎп сана.
Куллен кун эс җёклен, җунат сар,
СЎнупа илем кЎр таврана.

ШупашкарҖм, тЎван Шупашкар,
Кётсе ил, ан хЎвар кЎмЎла:
Йёр хывмасЎр тЎрса юлас мар,—
Пёвелетпёр пулсан АтЎла!

ШупашкарҖм, тЎван Шупашкар,
Ан хавшат улЎпла утЎмна.
Ёмёрех пул чипер, пул хастар,
җулсерен эс Ўстер ху чысна.

1968.

МАНА ХАТЁР ПУЛӘШМА

Вырӓспала вырӓсла,
Тутарпала тутарла
Пултаратӓп калаҫма,
Яр уҫатӓп чунӓма.
Чӓлхем пӓртак такӓнсан,
Кӓштах картне лармасан,
Мана хатӓр пулӓшма,
Мана хатӓр ал пама
Вырӓс тусӓм вырӓсла,
Тутар тусӓм тутарла.

1966.

ҶЕНЕ ҶУЛАМ, ҶЕНЕ ҶУЛ

Ҷенё ҷуләм, ҷенё ҷул,
Ут хяюллән, паттәр пул.
Сума су эс ёҶчене,
Тулаҳ пурнәҶ хуҶине,
Кахалсене ан хёрхен,
Шәлса тасат Ҷёр Ҷинчен.

Ҷенё ҷуләм, ҷенё ҷул,
Ут хяюллән, хастар пул.
Ача-пәча савнәҶне
Ан пар нихҶан, ёмёрне
Ҷичё ютән аллине.

Ҷенё ҷуләм, ҷенё ҷул,
Ут хяюллән, Ҷирёп пул.
Тусләха эс хуралла,
Вәйлә, харсәр уләпла,—
Аван тату пурәнни,
Пёрне-пёри юратни.

Ҷенё ҷуләм, ҷенё ҷул,
Ут хяюллән, паттәр пул.
Упра совет халәхне,
Упра совет Ҷёршывне,
Ҷәлтәр патне, тўпене,
Ҷёкле Ильич ялавне!

1966.

ВАШИНГТОН, ЭС ИТЛЕ!

Вашингтон, эс итле.
Çёр-планета питлет
Эс вутпа-кăварпа,
Хёçпăшал, бомбăпа
Вьетнамра аснине,
Вьетнамра урнине.

Çён Вьетнам парăнмасть,
Çён Вьетнам парăнмасть
Аслă, ирёк султан,
Халăхра вай пуртан
Аркатать çăхана,
Юнёсен тăшмана.

Çён Вьетнам парăнмасть,
Тăшмана сул памасть,
Ун йăли эк çапла:
Кам тискер кашкăрла
Тапăнать сынсене,—
Татмалла сăннине!

Çён Вьетнам парăнмасть,
Çён Вьетнам шутламасть
Тăшмана пуç тайма,
Чурара пурăнма...
«Вилём, тет, вăл вăрçа»,
Саламлать пурнăçа!

1967.

Хёраарам тухна урам,
Хай ачине хистет утма.
Ачи аран-аран пусать,
Ҷавах пўне хай хытарать.

Унтан айри Ҷёре туйса,
Хай амаш аллинчен тытса
Шутлать утмашкән малалла,
Шутлать вёҶмешкён кайакла.

1965.

ҶУЛ ҶИНЧЕ

Ача чухнехи

Ҷакна Ҷурам хыҫне кутамкка.
Эп утатӓп, ура ыратать.
Куҫ умне ак тухать Сартумка,
Чипер ял, Ҷенелни куранать.

Ял-ял витёр малтан малалла
Чёмпёр Ҷулё выртать тӓсӓлса.
Чун Ҷунать, тен, сисет пулмалла:
Ушкӓн пӓлёт килет хуралса.

Ҷумӓр Ҷурӓ. Сывлатӓп туллин.
Хёвел кулчӓ, пуслать ташшине.
Акӓ Чёмпёр — Ульянозск хули
Алӓ пачӓ чӓваш ачине.

1971.

ТУЙНА ПУРНАҢ АШШИНЕ

Эп пёчөк чух, утиччен,
Калаҫма вёрениччен,
Анне кёпи аркинчен
Мён чул тытман ўкесрен.
Таван анне ҫумёнче,
Ун пир кёпи аркинче
Туйна тёрек пуррине,
Туйна пурнаҗ ашшине.

1967.

САН ҶУМАНТА ТУСУСЕМ

Тусусем сан ҷуманта,
Кёрхи сивё ҷумарта
Вёсем Ҷинчен шухайшла,
Хыв тумтирне, хупарла.

Ҷырма урла, ансартран,
КаҶма кёпер Ҷук пулсан,
Ху тар кимё выранны,
КаҶма пулаш леш енне.

Варам султа ывансан,
Утма вай-хал юлмасан,
Тусусене алё пар,
Пусна ан ус, ут патвар!

1971.

АТТЕ СЕТЕЛӘ ХУШШИНЧЕ

Ҙыратӓп эпӓ каҗсерен
Атте сӓтелӓ хушшинче.
Чӓрем кӓтни килмессерен
Пур пек телейӓм җӓр җинче.

Ҙапла, чӓре вучахӓнчен
Ҙунатлӓ сӓвӓ тухиччен,
Поэт ыйха татса ӓҗлет,
Ҙӓршывӓма парне пиллет.

1967.

ЯЛТА ТАВАР СУТАКАН

Аџтан хават җитет а́на,
Ялта тавар сутакана,
Пёри пырать,
 ыйтаты тавар,
Тепри кёрет —
 Шур җанәх пар...

Хут-каранташ — ачасене.
«Җутти» те кирлә хәшпёрне...
Мён-мён ыйтмаҗҗе-ши унтан,
Ялта тавар сутакантан.

Ура җинче яра куна
Тәма тивет еҗчен җынна,
Вәл саванать — тавар кайсан,
Чёри җунать — еҗ анмасан.
Ватти-вётти паллать а́на,
Ялта тавар сутакана.

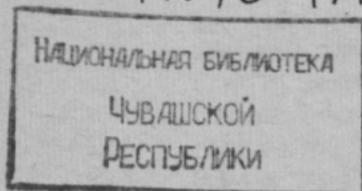
1967.

САМАХ ХАВАЧЕ

Сăмах хăватлă иккенне
Эп сиснĕ, пĕлнĕ пĕчĕкрен.
Унпа вĕсетĕн тўпене
Тăван анне чĕрси çинчен.
Сăмах хăватлă иккенне
Эп шаннă, туйнă ёлĕкрен.
Унпа ёшеннĕ çын чунне
Хăват паран, çĕклентерен.
Сăмах хăватлă иккенне
Эп туйнă йывăр кунсенче:
Унпа тăшман вайне-халне
Аркатнă вăрçă хирĕнче.

1967.

М 17070-4x3.

ЕТЁРНЕРЕ

Писательсем — Етёрnene,
Тăван сырулаҳ эрнине!
Çак çен хыпар вёссе çитсен,
Тус-пелёшсем пур ялсенчен
Тухма васкарёç Сăр хёрне
Кётме пире, ханасене.
Пур вырăсsem, пур чăвашsem,
Чан авалхи хуранташsem.
Маттур иккен етёрнесем,
Еçчен сынсем, çёр а́стисем.
Кунта Ашмарин ачисем,
Кунта Мордвинов шăллёсем,
Кунта Агаков тусёсем,
Кăвар чёреллэ этемсем
Упраççё пурнăç илемне.
Мёнле эс савмăн вёсене!
Çёршыв чёнсен, етёрнесем,
Хветут Орлов янташёсем,
Вăрça çёкленнэ улăпла,
Пёрле, мёнпур халăхпала...
Мён ыррине чёре сисет,
Лукин поэт сăмах илет.
Тăван чёлхемёр çенёлле,
Çиçсе вылять вут-çiçёмле,
Шăнкăртатса юхать хитрен,
Хурça татать хёрсе çитсен.
Тухса тăрать, чипер хёр пек,
Патвар чăваш Мётри Кибек.
Вăл килнэ хаклă парнепе,
Ик хул хушши кёнекепе.
Çул çўреме мёнле аван,
Санпа пёрле чухне, Аслан.
Юлташăм, эсё пултаран:
Юмах яратăн, култаран.
Воробьева çитет черет,
Вăл тёпеле, мала иртет.

Ватти-вётти а́на итлет,—
Поэт «Ку маншан парне», тет.
Вулат ак Галкин җәкленсе,—
Кирлех иккен юптарусем!
Ян-ян каяҗҗә кёрлесе
Орлов, Ефимов саввисем!
Хальхи чипер Етёрнере
Хёл чаршавне сире-сире
Юхатъ ман сасә инҗене,
Җәклет ялти ёҗченсене.
Тавах сире, етёрнесем,
Пур пёлёшсем, таванамсем.
Пёрле ирттернё кунсене
Эпир манмастпәр ёмёрне.

1967.

АВАН-И...

Лайәххи часах пулмасть,
Васканипе кәмест алла.
Пиртен начар, тесе кулма
Юрать-ши, тусәмсем, апла.
Җын чөрине,

чунне кәме
Туятпәр: җәмәл мар иккен.
Анчах та япәх ку теме
Вёреннә хәшә ёлөкрен...
Тытса чарасчә вёсене —
Усал, хаяр чёлхесене!

1967.

ХАНАРА

Кунтан аван мёнле пулать,—
Пире чыслатӓр хӓнара.
Ҷаплах кӓрлет каҶхи хула
Кӓрхи тату тӓванлӓхра.

Пӓр-пӓринпе эфир Ҷапла
Пур кӓмӓлтан юлташ, тӓван.
Сӓра курки тытса алла
Ҷынна мухтатпӓр чун-вартан.

1967.

МАН ШАПА

Мёскер кәна тўсмен, курман
Рақсей җёршывё авалтан.
Ана пулатъ-ши шутлама,
Сәмах җитет-ши калама.
Таван җёршивәм, тав сана,—
Кәтартрән эсё ху вайна,
Аркатрән ирсёр ташмана,
Пиллерён уләп-халәхна
Илемлә, җенё самана.
Пур ман пёр шухәш пуҗәмра,
Ана тытатәп асәмра:
Чёрем, кунҗуләм халәхпа,
Җёршыв шәпи вәл —
ман шәпа!

1963.

ЧӐВАШ ВӐРМАНӐ

Ыр тунине камах-ши манӑ?—
Ӑна саватпӑр чӑререн.
Хуллен шавлать чӑваш вӑрманӑ,
Куҫа илместпӑр ун ҫинчен.

Ҫулла пулсан, ҫырла татмашкӑн
Сахал ҫӑренӑ-и унта?
Вӑрман парать пире вут-шанкӑ,
Унпа кӑретпӑр ҫӑн ҫурта...

1965.

ХАМЛА

Чăваш хăмла хăвачёпе
Чап илчĕ аслă Раçсейре.
Çурет вăл ылтăн шучёпе,
Курет илем кĕрекере.

Эпир ёсре кайра пыман,
Ялийш ятне, чисне яман.
Çуллен хăмла тăва-тăва
Чăваш халь тухрĕ мухтава!

1967.

ЯЛАН КУРАСЧЁ ВЁСЕНЕ

Курсах каймастпәр хәш чухне
Еҗчен, сәпайлә җынсене.
Килет пуласлäh вёсенчен —
Хёрў, вёри чёресенчен.

Вёсем хәйсен чун әшшине,
Җунатлә әсән илемне
Пиллеҗҗё җёнё ёмёре,
Тәван җёршыв-аннемёре.

Ялан курасчё вёсене —
Еҗчен, сәпайлә җынсене.
Пуласчё манән ёмёрех
Җав җынсемпе пёр ёретрех!

1966.

ЧӘРЕМ ТАПМА ПӘРАХСАН...

Чәрем тапма пәрахсан,
Мана пәртак юратсан,
Туссем, пырәр асатма,
Савса юрләр юррәма.
Аса иләр ун чухне
Эпә сыншан суннине.
Манән мәнпур есәме,
Чун-чәрери хәлхеме
Сўнми парне вырәнне
Пилләр Сәршыв-аннене.

1967.

МИР КИРЛЭ

Хёвелём, эсё манпала
Утатан аллә сул ытла.
Пәхса илсемччә каялла,—
Хысра выртса юлан сула.
Пире сав сул ансат пулман:
Эпир унта мён-мён курман,—
Шар турё вәрсә халәха,
Ҙёршывәм чәтрё высләха.
Мён чул чи сывәх юлташсем,
Тәвансемпе тус-тантәшсем
Юлмарёс сывә җёр синче,
Пуҗ хучёс вәрсә хирёнче.
Хаяр вәрса аса илсен,
Халь те каймасть куҗ умёнчен
Ҙёршыв сунни, этем вилни,
Ача куҗсуль тәкса йёни...
Хёвелём, эсё манпала
Утатан аллә сул ытла.
Тус-тәвансемёр чённипе,
Ача-пәчамәр ячёпе
Калар-ха сирёп сәмаха:
Мир кирлө пётём халәха!

1965.

КАҘАР, АННЁ

КаҘар, анне, час-час җырмарәм,
Ан күренсем, ан ўпкеле.
Сан уманта сахал-и парәм,
Хәҗсан татса пётөрмелле!

Каҗар, анне, чунри җунатәм,
Сисетөп эп, тек ан пытар,—
Ғыру җук чух хыпса җунатән,
Пәшәрханса кётен хыпар.

Аннеҗём, эс мана әсатрән
Инҗе җула, җён хулана.
Ху ачуна асран ямарән,
Эп этем мар мансан сана!

1961.

ЭКСПРОМТ

Ҷынпа Ҷын паллашаты,
Ҷынпа Ҷын туслашаты...
Ку аван япала
Ёмёре пымалла.

Ҷынпа Ҷын ятлашаты,
Ҷынпа Ҷын Ҷапәшаты...
Ку начар япала
Йәлт пётсе пымалла.

1965.

ЭПИР, ҶЕН ЁМЁР КАЧЧИСЕМ

Сим-пылла туслӑх куркине
Йӑтар-и, хакла танташсем.
Ҷула тухатпӑр ирхине
Эпир, Ҷен ёмёр каччисем.

Совет салтакӑн тивӑҫне
Хурас чӑремӑр варрине:
Ташман ан пӑстӑр ёмӑрне
Ҷӑршыв-аннемӑр чиккине.

Ҷырсамӑр аша саламсем
Эсир, маттур чипер хӑрсем.
Манмастпӑр эпӑр чикӑре,
Чун Ҷумӑнчи туссем, сире.

Атте-аннемӑр пиллӑхне
Ялан асра тытса Ҷӑрес.
Вӑсен мухтавлӑ ыр ятне
Савса упрас, Ҷӑле Ҷӑклес.

1967,

СҖМАХ КИРЛЕХ-ШИ...

Сәмах кирлех-ши кун җинчен,—
Җынсем пулаҗҗә төрлөрен.
Паллаш җеҗ эсә хәшинпе,
Ут җеҗ эс унан йөрөпе,
Туятан пурнәҗ ашшине,
Куратан пурнәҗ илемне.
Кашни этем, хәйне кура,
Лайәххине часрах курать,—
Каяс килет хәшпәр җынпа
Малтан мала умри җулпа.

Сәмах кирлех-ши кун җинчен,—
Җынсем пулаҗҗә төрлөрен.
Паллаш җеҗ эсә хәшинпе,
Кётмен җөртен төл пул ёҗпе,—
Сана тем хәснән туйанать,
Төнче те тавәр куранать.
Кашни этем, хәйне кура,
Начаррине хавәрт курать,—
Тарас килет хәшпәр җынран,
Хәратан йывәр пуласран.

Сәмах кирлех-ши кун җинчен,—
Җынсем пулаҗҗә төрлөрен.
Курасчө пирән вөсене
Җурхи хөвел пек пулнинө.
Этем тени хәй чунөпе,
Сүнми илемлө сәнөпе,
Хөрү, мухтавлә ёҗөпе
Мәшәр җунатлә әсөпе
Җутаттар пөтөм җынсене,
Хал патәр пөтөм төнченел

1965.

ПАТЪРЪЕЛСЕМ

Мёскер ёнтё калар-ши сире,
Тёлёнетпёр тухсан уй-хире.
Эсир пурте ёслетёр хёрсе,
Юхмаен Патъръел хёрёсем,
Пăлаşi Патъръел каччисем.

Кам-ха савмё, юратмё сире:
Сăн-пусран питё хўхём, хитре.
Эсир мар-и тырпул ёстисем,
Юхмаен Патъръел хёрёсем.
Пăлаşi Патъръел каччисем.

Мухтанатпър эфир сирёнпе,
Ўрёпе туслă, ёсчен сынсемпе,
Эсир мар-и кăвар чёресем,
Юхмаен Патъръел хёрёсем.
Пăлаşi Патъръел каччисем.

1967.

КУККУК

Ҙут тәнче илемлә,
Садсем чечекре,
Йәлтах җәр җәнелнә
Таван кәтесре.
Туссемпе җүретәп
Вәрман хәрринче.
Куккук сасә пачә
Җәка тәрринче.
Суха сухалаҗҗә
Хирте тракторсем.
Шәрәх. Вай-выляҗҗә
Хәвел шевлисем.
Кунтах җут җәлкуҗә,
Выртап шыв әҗме.
Куккукә хушаты ав
Җәр җула җитме!

1967.

АН ТАТЉЛ, ПУРНЃС...

Умра мён чул туман ёссем,
Мана кётессё халь вёсем!

Ан татљл, пурнљс, сурмаран —
Туятљп, намљс халљхран:
Хам уснљ йёрём юлмасан,
Хам суннљ сљлтљр сунмасан.

1967.

ЫВАЛАМА

Шурәмпуç килет хитрен çуталса,
Ачам, эс каян пиртен уйрълса.
Килен ирпеле килтен кайиччен,
Çуралнă çёртен çула тухиччен,
Итлесем мана, тăван асуна,
Чунри сăмаха каласшăн сана:
Тусна, юлташна курсан ўкнине,
Тăрат эс а́на, кăтарт çул-йёрне.
Йывăр кун килсен, ан тăр пуç усса,
Хăравçă пулса ан тар пăрахса.
Усал шухăшпа çўрекен çынна
Алăкна уçса ан кёрт ху патна,
Пире халăхпа аван пурăнма,
Çынсен туслăхне ан ман упрама.
Шыва путакан тăссан аллине,
Çит эс пулăшма вёçсе ун патне.
Ачам, ан туслаш усал-тёселпе,
Çиме пултаран пуçна вёсемпе.
Юлташ-тусусем пит нумай пулсан,
Тёнчере те çук пуянни санран.
Çынсене ялан хисепле, хакла,
Чунтан-чёререн юрат тăванла.
Çын парне парсан, сахал ку, тесе,
Ун чысне-хакне питех йўнетсе,
Ан тат, ан хăвар этем кăмăлне,
Ашшăн тав туса çёкле ун чунне.
Çунатна сарсан, ўссе çын пулсан,
Асу-аннўне, ялийшна ан ман.
«Кам эпё?» тесе пуçна каçартса,
Тăван халăхна, кил-çуртна манса,
Ан çўре, ачам, тёнче кастарса,
Ан çўре, ачам, çынна култарса.
Ёçсе-ашкăнса, ятна варласа,
Çынлăхран тухса, пуçна сұхатса,
Ан çўре, ачам, нихсан-ёмёрне,
Ан йёрт, ан сунтар асу-аннўне.

Хура пёлётсем тухни курăнсан,
Çёршыв-аннене ташман тапăнсан,
Тух эс çапăçма çиллўне пухса,
Тух эс аллуна хёспашал тытса...
Яланах пёрле Тăван çёршывпа,
Яланах пёрле тăван халăхпа
Ильич кăтартса пыран çулпала,
Утсам эс, ачам, малтан малалла!

1969.

ҶЕНЁ ПЎРТ ПАРНИ

Эсир пире юратса,
Кәмәл туса, ыр сунса,
Чентёр тулӕх кёркунне
Ҷенё пўртён ёскине.
Тавансемпе, туссемпе,
Маттур, ёсчен сынсемпе,
Лартрӕр сётел хушшине,
Патӕр сим-пыл куркине.
Сим-пыл хаяр, сисиччен,
Сӕхса илчӕ пуссенчен.
Ҷапах, тӕнпус пур чухне,
Пуслар сён пўрт саламне.
Кӕрекӕрсем сұлсерен
Тёрлӕ ёсме-симёсрен
Пуян пулччӕр, пур пулччӕр,
Ялан тулли курӕнччӕр.
Ёне-пӕру, чӕх-чӕпсем,
Йӕлт-ялт сикес путексем.
Пахчӕр тулли панулми,
Турат йӕтса ларайми.
Аван сирён ачӕрсем,
Хӕвӕр пекех ёсченсем...
Ҷенё пўртёр сёр сұлччен,
Вис сыпӕка ситиччен,
Лартӕр хӕнк та тумасӕр,
Ятӕрсене ямасӕр.
Ҷакӕ сӕп-сӕт сён пўртре
Сичӕ хутчен эрнере
Ватти юмах юпартӕр,
Самрӕксене култартӕр.
Хирти ёссем вёсленсен,
Ҷенё сұлччен, сич хутчен
Тус-йыш сиктёр, ташлатӕр,
Туй пуслатӕр, хёр патӕр.
Ялан ашӕ сӕкӕрпа,
Таса, ыра кӕмӕлпа

Пире кётсе илессе,
Хапха уҗса кёртессе
Чунтан шанса тәратпәр,
Сире пуҗа таятпәр.
Җирёп пуләр сывләхран,
Хәват илёр халәхран.
Җитменнине җитерёр,
Килменнине килтерёр.

1968.

ПУРҘАН ТУТӐР

ЮРАТУСӐР МЕНЛЕ ПУРӐНАН

Савнӑ тусӑм, санпа тӗл пулсан,
Хуйхӑ-суйхӑ иртет, ҫухалать.
Чун-чӗрем хӗвелле ҫуталать...
Юратусӑр мӗнле пурӑнан!

Савнӑ тусӑм, санпа тӗл пулсан,
Сӑмах хыҫҫӑн сӑмах тупӑнать,
Вӑрӑм ҫул та кӗскен туйӑнать...
Юратусӑр мӗнле пурӑнан!

Савнӑ тусӑм, санпа тӗл пулсан,
Сисӗнмест, вӑхӑт хӑвӑрт шӑвать.
Васкаса шурӑмпус хӑпарать...
Юратусӑр мӗнле пурӑнан!

1968.

ҶЕН УЙӀХ ЙӀТРЕ ҶУРЛИНЕ

Ҷен уйӀх йӀтрӀ Ҷурлине,
Ҷул тытрӀ туӀӀ пуссине.
КететӀп эӀӀ савнине,
Хам телее, чун уҶсине.

ҶухатрӀ уйӀх хӀй йӀрне,
Анма васкарӀ кӀл хӀрне,—
ВӀл курнӀ чунӀм савнине,
Ман патӀма васканине.

1968.

МАРИНЕ

Укнӗ сывлӑм ҫӗр ҫине,
Сасӑ пачӗ калинке.
Анать кӗлӗ хӗррине
Савнӑ тусӑм, сарпике.

Чун савнине чун кӗтет,
Илтеп ура сассине.
Сукмакпала хӗр килет,
Тем тесен те — Марине.

Тарай тутри пуҫӗнче
Юратушӑн вӗл-вӗҫет.
Унӑн мӑшӑр куҫӗнче
Ирхи шуҫӑм ирӗлет.

1971.

ЮРАТУШАН ЮРӐ ТУПРӐМ

Юратушӑн юрӑ тупрӑм,
Юратушӑн ӑш ҫунать.
Саншӑн, саншӑн, савнӑ тусӑм,
Пӑр канӑҫ ҫук ман чуна.

Юрӑ пултӑн эсӑ маншӑн,
Юлчӑ юрӑ асӑмра.
Маттур каччӑ эпӑ саншӑн,
Саншӑн чунӑм — ҫулӑмра.

Юрӑ пулнӑ юратушӑн
Эп юрларӑм юррӑма.
Саншӑн усрӑм, савнӑ тусӑм,
Ҫулӑм хыпнӑ чунӑма.

1971.

ШУР КАВАКАЛ ВЕՇТЕРԷՄ

Шур кавакал веՇтертём,
Шур хут Կине ўкертём.
Пёр сар хёре сәнарәм,
Ана кусран ямарәм.

Пурҗән тёрки веՇтертём,
Сар хёр умне ўкертём,
Ана куспа систертём,
Чун Կуннине пёлтертём.

1946.

ПУРҘАН ТУТӐР

Пурҗән тутӑр савни пуҗәнче,
Ыр сунса эпӗ панӑ парне.
Вӗл-вӗҗет укӑлча җумӗнче,
Чӗнет пулӗ мана хӑй патне.

Пурҗән тутӑр, сана шыраса
Такӑрлатрӑм Тури урама.
Кӗтсе ил: шурӑ лантӑш йӑтса,
Вӗҗсе җитӗп чуна йӑпатма.

Пурҗән тутӑр савни пуҗәнче,—
Җӗр пин тӗрӗ, пӗрре кивелмен.
Пур телей, пур илем җӗр җинче
Чӗрере юрату сӗнмесен.

1969.

ЮРАТУ ҶАЛКУҶЕ

Савнә тусәм, ан ман ёмёрне,
Эс упра юрату ҶалкуҶне,
Ҷиллә кун, шәрәхра — типесрен,
Хаяр хёл сиввинче — сўнесрен.

Савнә тусәм, ан ман ёмёрне,—
Эс сыхла юрату ҶалкуҶне.
Вәл Ҷёклет чун-чөре ашшине,
Вәл Ҷёклет чун-чөре илемне.

1967.

САТИН КЕПЕ

Килсем эс, тусăм, лар тѐпе,
Сисетѐп: сансăр сул инсе.
Илсем парне, сатин кѐпе,
Чăваш тѐрри сухи синче.

Тавах пиртен Элкеш хѐрне,
Астан асланă тѐррине,—
Куфра вылять мѐльюн чечек,
Тин сеç сеҫкленне хѐвел пек.

1969.

ҶЕПЕРТИ ТУСӐМА

Савнӑ тусӑм, эсӑ ҫыртӑн
Час-час ашӑ ҫырусем,
Тырӑ акрӑн, тырӑ выртӑн...
Ылтӑн санӑн аллусем.

Вӑсӑ ҫук-мӑн Ҷепӑр ҫӑрӑн,
Пуян хӑйӑн мулӑпе.
Пайсӑр мар эс, чӑваш хӑрӑ,
Ыр ят илтӑн ёҫупе.

Чун уҫсиҫӑм, пӑрчӑканӑм,
Мухтанатӑп санпала.
Ман телейшӑн, мӑнех калӑн,
Эс ҫуралнӑ пулмалла.

1964,

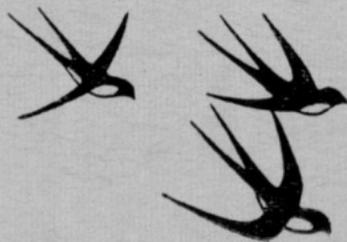
САВНИ ВАЛЛИ

Ҷелетрём йётён пирёнчен
Савни валли хитре кёпе.
Тёрри ун пурҗән җиппинчен,—
Пуян эп җакӑ парнепе.

Ёҗсем пётсессён, кёркунне,
Сӑмах татма савни килне,
Асаттесен ыр йӑлипе,
Кайма илемлӑ парнепе.

Чун савнине юратнине,
Чёремҗём уншӑн җуннине,
Каласшӑн уҗҗӑн пётёмпе,—
Каясшӑн эпӑ парнепе.

1971.

КАНТАР ХЕВЕЛЁ

ТИНЁС ШАВЛАТЬ

Ёнтё тинёс шавлатъ,
Хум сапать,
Тулхәрать, ыткәнать,
Вәркәнать.

Мельюн татък пулса,
Вай пухса,
Вашт! каҗать сыранран,
Карләкран.

Мёскер пулнә аһа?—
Ашкәнать,
Шыв аҗать алтәрпа,
Чаш! сапать.

Ёнтё тинёс шавлатъ,
Тулхәрать,
Ыткәнать малалла,
Туртәнать.

1965.

САЛАМ САНА, ГУРЗУФ!

Ўрерём эпё Гурзуфра,
Вал юлчё ёмёр асамра.
Ўак выранта Упа-Туне,
Вал тинёсрен шыв ёснине
Санарам эпё чылайччен,
Чар! пахрам унан куёнчен.
Ўак выранта юланутпа,
Сиксе ташлан урхамахпа,
Ўуренё Пушкин тусёпе,
Чан таванла, Раевскипе.
Поэт юратна тинёсе,
Ана савса, хисеплесе,
Суйлана хухём самахсем,
Шаратна савя-юрасем.
Пер яштака кипариса,
Поэт чунтан сума суса,
Шутлана тусё выранные,
Куллен сул тытна ун патне.
Ўул кипарис айне тарса,
Тинёселле пуёне тайса,
Поэт вулана саввине,
Чипер Гурзуфшан сырнине.
Эп ак поэт сукмаёпе,
Магноли-персик хушшипе
Анатан тинёс хёррине,
Илтеп Шаляпин сассине.
Кунта вал, тинёс кукринче,
Ўулте, шур чулан тупинче,
Янратна халлах юррине,
Мухтана вырас ёёршывне.
Ак Маяковский сынсене,
Гурзуф ене килнисене,
Ченет кемешкен хай патне,
Вулат хёру саввисене.
Менле илемле, куё тулли
Артек, пионерсен хули!

Эп савра́м тусла́х керме́нне,
Чипер ачалáх áшшине.
Та́рса итлерём-ске юри:
Ян-ян каять «Артек юрри»,
Кунта Тольятти, виличчен,
Ачасене чун-чёререн,
Тус-та́ванла хисеплесе,
Ха́варна́ сывла́х пиллесе...
Кёрхи хёвелён айёнче,
Ѕурт сүмёнчи пукан сінче
Ларать ак Ленин сүталса,
Ѕёршыв сінчен шухáшласа.
Эп пу́трам шухáша кунта:
Юратна́ Ленин канта́рта
Пулман, пёрре канса курман,
Канма вáл вáхáт тупайман...
Гурзуф пулман та́шман хурри,
Кунта янрaть сён кун юрри.
Салам санá, Гурзуф, салам,
Парсамччё ирёк, ыталам!

1965.

АЙ-ПЕТРИ

Юрлать хёрнэ хёвел.
Кёрхи кёмёл тенкел,
Кавак ту айакки,
Учан-Су шывсикки
Вёлт иртеççё умран,
Сухалаççё куçран.
Ав, Ай-Петри тәрри:
Йәлтәрәть чул тёрри.
Эпир ту çулёпе
Çул сўрен туссемпе
Вёçтеретпёр пёрле
Хёвелтухәçнелле.
Таса чулән туне,
Ун асам тўпине
Пуç таять çул сўрен
Пётём чун-чёререн.
Çак Ай-Петри çинче,
Шәпах тёп тўпинче,
Сён тёнче сыннисен,
Партизан тавансен
Вилтәпри упранать.
Халь Ай-Петри әна
Сёр-анне ячёпе,
Сёклет хай аллипе.
Чул хўме çаканта.
Тухнә пурнәç кунта
Вилёмпе çапәçма,
Вилёме тёп тума.
Пурнәç, пурнәç сана,
Чыс-мухтав яланах!
Çул Ай-Петри çинчен,
Кәмәләм туличчен,
Пәхрәм тинёс çине,
Уçрәм ун çиттине,
Тытрәм кәкәр сүмне

Ҷут хумсен Ҷалтәрне.
Кёрхи кун саламне,
Эпир ыр суннине
Ил, Ай-Петри, пиртен,
Ҷул Ҷўрен Ҷынсенчен.

1965.

МИСХОРТА

Толстой сўренё сұлсемпе
Эп иртрём хаман туссемпе.
Мана, чăваш юрăсине,
Леш вутăш чёнчё хай патне.
Эп пёлтём унăн шăпине —
Ана мёнле вёрланине:
Чура пулма хёр килёшмен,
Тарать султан тыткәнёнчен...
Эс, Вутăш, парччё аллуна,
Манран хёру салам сана!
Кунтах-ске Горький пирёнпе,
Хайне саван тусёсемпе,
Чунтан касса кайса пуплет,
Килсе курнишён хёпёртет.
Ак Клара Цеткин куç умне
Тухать, хуллен таять пуçне,
Вал туслаҳ пётём тёнчене
Шанать алла илессине.
Пире кунта кашни кётес
Савса кётет, аста ситес:
Шаляпин... Чехов... Долорес
Сукмакёпе утса иртес...
Мисхор, юратрам эп сана,
Мана эс патан ашшуна!

1965.

ЙЕРЕКЕН ХАВАСЕМ

Юрлаççё симёс пальмәсем,
Ташлаççё капәр каштансем...
Хёвел шевли, хёвел кулли,—
Унтан мён пур-ши илемли!
Мён-ма йёретёр, хавасем?—
Шывланнә сирён куçарсем.
Сахал-и сәхә тәшмансем
Çак çёр çине пуснәскерсем,
Шәл йёрнә, куллә вёсенчен,
Кәшланә халсәр пуличчен.
Калас килет хавасене.
Сәнран салхуллә туссене,
Шәлса тасатәр куçсульне,
Çитет усмашкән пуçсене!—
Эсир үсетёр кәнтәрта,
Хёвеллә, әшә вырәнта.

1965.

ВАКИЛЬ САБИТОВ КИЛЕНЧЕ

Вакиль Сабитов, лар сума,
Пёрле юрлар-ха тутарла.
Җёкле эс, тусам, чунәма,
Җёкле эс, тусам, камәла.

Итле, Вакиль, санпа чухне
Умма тухать Хусан хули;
Вулать пек җәнә сәввине
Маттур поэт Заки Нури.

Утса тухать Тукай, Такташ...
Шараф хёрӯ сәмах калать.
Кёрекере мён чул юлташ:
Кил лар, Муса! Сана салам!

Минке аппа чупса җүрет,
Илем күрет кёрекене,
Пире сәнет сим-пыл, шерпет,
Рехмет Сабитов мәшәрне!

Вакиль Сабитов, чипер юл,
Тавах сан җәкәр-тәварна.
Ан манәр, пырәр килес сул,—
Хыпар җитсәссән, хәнана.

1969.

ЛАРАТАП ЭП СЁТЕЛ ПУСНЕ

Чуна темле кичем чухне
Ларатап эп сётел пусне,
Тытап Ухсай саввисене,
Тарпа, юнга сырнисене.

Куратап эпё Ухсайра
Таван чёлхемёр хаватне.
Янравля савя-юрара
Эпир яман чаваш ятне.

Туятап эпё Ухсайра
Хальхи поэзи илемне.
Эпир фак асла фёршывра
Талантля халэх иккенне.

1971,

УҘАП ПЕТЁРНЕ

Мухтатәп Уҗәп Петёrne,
Ҙёршыv-аннемёр ывәәлне,
Ёҗчен, маттур драматургне,
Асамлә юрә әстине,
Сәпай җын, халәх тухтәрне,—
Мухтатәп Уҗәп Петёrne.

Мухтатәп Уҗәп Петёrne:
Аван унпа пёрле чухне —
Туятән пурнәҗ илемне,
Тәванләх, тусләх пуррине,
Совет җыннин әсне, вәйне,—
Мухтатәп Уҗәп Петёrne.

Мухтатәп Уҗәп Петёrne,
Хальхи җән ёмёр җыннине.
Әна усрасчә хал җитсен
Тата пёр тепёр җитмёлччен.
Сәвва кёртетеп ун ятне,
Мухтатәп Уҗәп Петёrne.

1970.

МУДАРИС* КИЛЕНЧЕ

Мударис, эсё сук килёнте,
Çамал мар асилсен чёрене.
Пёр шап сеч пўлёмре, тёпелте,
Куртам эп сывах сын портретне.

Шараф тусам пяхать ман сине
Çиçём-çалтәр хура куçёпе.
Чунам сисрё — поэт чёррине,
Вал вилмен, вал утать пирёнпе.

1964.

* Мударис — тутарсен палла поэче.

ТАВАТШАР ЙЁРКЕН

Вуникё хут җапать Мускав сехечё,
Җён җулама́р пуҗланчё тёнчипе.
Җу́лтен җу́ле җёклен, җёршыв тивлечё,
Совет җыннин мухтавлә ёҗёпе!

Калама именер җынсене:
Ман ёҗрен усси пур-ши, тесе.
Тус-таванәм, ан ман ёмёрне —
Тумлам шыв та җёклет тинёсе.

Кашни җакна асра тытар:
Илем вәл тумтирте җеҗ мар.
Этем илемлә ёҗёпе,
Этем илемлә аҗёпе.

Җурт никёсне хывсан,
Тәррине тумалла.

Сәмах патән пулсан,
Сәмаха тытмалла!

Пиртен пәри шанми пулсан,
Умра җул җук теме хайсан,
Ун чух, савни, ан ман вара,—
Утма пуҗлан аран-аран.

Пёр-пёрне юратса пурәнни —
Пурнәҗра чи хакли, чуң савни.
Эп каятәп кунтан, эс юлан,
Ан җухат тусләха нихәҗан.

Куҗук куштан, чөлхи усал:
Элек сарать, тәнче касать.
Юлташәм, эсә тыт кусар,
Җав җәпана хырса тасат.

Җыртатән эсә пёр сассәр,
Ялан чее пулма пәхан.
Уру җине ёне пусмасәр
Юлташләха ан кет санран.

Җавал шывё юхат сарәлса,
Җул уҗса ыткәнать Атәла.
Савнә тусәм килет васкаса,
Җёклесе җенелен кәмәла.

Сан җинчен шухайшла-шухайшла
Ман ашчикём җунать каварла.
Ас пар, тусам, мёскер тумалла,
Җуләма мён сапса чармалла?

Гухса ыртсан җёлен
Каяс җулу җине,—
Вёлер, вёлермесен —
Сәхатъ ху чёрүне.

Ан тив, чир-чёр каллех кайшлатар,
Алхастар вилём ман умра.
Сўнмест, чакмасть чунри хаватам,
Телей пуртан юратура.

Җуркунне, чечексем җуралсан,
Акәш-кайак, вёҗсем җўлелле.
Савнә тусам, мана юратсан,
Хёвел пек ашшуна парнеле.

Инҗе җулра ывәнсан,
Ярса тыт эс алләма.
Сынна шансан, юратсан,
Пире җәмәл пурәнма.

Савни, пәртак кўренсен,
Җапса ан хуҗ чунәма.

Чан тўпере вылять хёвел,
Сиксе анать, чямать хёве.
Мёнле чипер сурхи тёнче,—
Концерт пусланнә садсенче.

Усал хыпар сўрет утпа,—
Сыхлан, таван, ан яр ятна.
Васка умра выртан сулпа,—
Сўлтен сўле сёкле чысна.

Мён начар, мён аван,—
Шутласа пәхмалла,
Мён ёслен, мён таван,—
Ёмёре юлмалла.

Эп юратрәм сана,
Эс юратрән мана.
Тусәм, пар аллуна,
Сәмәл пултәр чуна.

Пуппа куштан — пёр шуйттан,
Тенё ёлёк-авалтан.
Вёсем сине эс ан шан,
Пусра пәртак әс пулсан.

Мана, савни, ан ятла,
Начар, тесе ан хурла.

Ырă ут та таканать,
Асла сын та йанашать.

Ыр сынпала сула тухсан,
Кун иртнине сисместён.
Сумра юлташ-савни пулсан
Хуйха-суйха пѐлместён.

Шаршласа суриччен
Ху ёс, тенё ёлѐкрен.
Тус-тавана сутиччен
Тасал эс ху сёр синчен.

Хитрисем, хитрисем,
Сар хёвел сүтисем.
Пур вёсен кусёнче
Самрак, ырă тёнче.

Эс мана хисепле,
Утма сул ус пёрле.
Пурнас пытар тесен,
Йат, тарат эп уксен.

Ыйхапа аптаран,
Уншан эс хуйхаран.
Эп сунап кассерен
Сыварас килменрен.

Ёсне кура хакне тупан,
Кайран кама ятран калан,—
Ёсчен Ҙарукшан җаварни,
Наян Наҗукшан тип эрни.

Утан урам такансан
Ман чөркүҗи ыратать.
Чөлхем йәнәш калаҗсан
Чун-чөреме вут хыпать.

Сәмсуна ан җөкле,
Ҙынна сав, ан витле,—
Вайли пур вайлинчен,
Әсли пур әслинчен.

Пурте час-час калаҗҗё,
Ҙапла хәш чух ятлаҗҗё:
Пурте тырә акмаҗҗё,
Пурте җәкәр йәтаҗҗё.

Куштан Иван усал ёҗ тунине,
Шарт-март пытарчё, тунчё Кулине.
Әнланчё халәх вәл кам иккенне:
Ҙәхан сәхмасть ниҳсан җәхан күсне.

Ҙуралнә ялан төләнче
Сәнатәп ылтан хөвеле.

Пәла җинче җурхи тәнче
Ташша ярать чипер хёрле.

Умра ыртать җуна җуль
Атте килне җитиччен.
Чун савниҗём, чипер юл
Тата тепре куриччен.

Куҗ умёнче ан ырла,
Куҗ хыҗёнче ан хурла.
Икё питлөх, мён кала,
Хак җухатнә япала.

Эпир җитес тени инҗе,
Ан ывән, тусәм, җул җинче.
Чёремёр патәр әшшине,
Пире пиллетёр хёлхемне.

Чун әшшине упрас тесен
Юрат җёре, ан тар җёртен.
Пире җуратнә җёр-анне,
Пире вәл панә сёткенне.

Урам енне утса килсемччө,
Пәхам-и эпё сан җине.
Чуречёр каррине сирсемччө,
Чарсамччө әшәм җуннине.

Чёлхем хавачё пур чухне
Мён-ма каяс ман кивçене.
Тавах çуратнă аннене:
Пиллерё халăх чёлхине.

Туртатăп эпё лашалла,
Чакмастăп утăм каялла.
Кая юлсан — каю шăтать,
Малта пулсан — ялйыш савать.

Савнă тусăм, мана юратсан,
Ан вылят шухăшна, кăмăлна.
Эс ан ман: телее çухатсан,
Тепёр хут тупаймастăн а́на.

Мён çитет пёр-пёрне шаннине,
Мён çитет пёр-пёрне савнине.
Кёвёçű хавшатать чёрене,
Кёскетет вăл этем ёмёрне.

Савни кётет, савни çунать,
Вёçтер, лашам, юрла, çунам.
Сивве чарма, çиле чарма,
Йўле ярам кăкăрăма!

Пурри пётет, çукки çитет,—
Ан манăр — кирлё перекет.
Ан чактăр пурлăх пўлмере.
Тёп пултăр çуклăх тёнчере!

Пурнăç халăх аллинче,
Пурнăç халăх ăсёнче.
Халăхпала тан ёсле.
Халăхпала ут пёрле.

Мухтатăп вырăс çёршывне,
Мухтатăп вырăс халăхне.
Вёсем кăтартрёç тёнчене
Çынсен хăватлă пёрлехне.

ЏЁНЁ ЮРРАМСЕМ

ЮРАТУ ЮРРИ

Атӑл, Атӑл, хумлӑ Атӑл,
Эс ҫеклетӗн чунӑма.
Савнӑ тусӑм, эп пуслатӑп
Юратушӑн юррама.

Пытармастӑп, савнӑ тусӑм,
Эп телейлӗ — эс пуртан.
Юрла, чунӑм, хура куҫӑм,
Юратушӑн манпалан.

Юратушӑн эп ҫунатӑп,
Юратушӑн эс ҫунан.
Юратушӑн, аслӑ Атӑл,
Эс те юррӑн туйӑнан.

Эс саватӑн, эп саватӑп
Чун-чӑремӑр хушнике.
Юратушӑн, чипер Атӑл,
Юрла эс те пирӗнпе.

Атӑл, Атӑл, хумлӑ Атӑл,
Эс юхатӑн сарӑлса.
Чунӑм, тусӑм, эп юрлатӑп
Юратушӑн савӑнса.

1970.

ЭП КĖТЕТĖП САНА...

Эп кĕтетĕп сана,
Эс кĕтен пуль мана
Чĕресем тĕл пулсан,
Хĕлĕртетпĕр чунтан.

Эп шыратăп сана,
Эс шыран пуль мана.
Пĕрле çуммăн ларсан,
Калаçатпăр чунтан.

Эп шанатăп сана,
Эс шанан пуль мана.
Пĕр-пĕрне шаннăран
Савăнатпăр чунтан.

1971.

ПИРЕ ТЎВАН КЎТСЕ ТЎРАТЬ

Ыр ут юртать, пуҗне ухать,
Ҷулне кёске тума васкать.
Пире таван кётсе тәрать,
Пўрт аләкне уҗса хурать.

Пире таван кётсе тәрать,
Сакки җинче сәра ларать.
Сётел җинче кукар яшки,
Улма-җырли чашки-чашки.

Пире таван кётсе тәрать,
Ҷитеймесрен чунтан хәрать.
Ыр ут юртать, пуҗне ухать,
Хата килне җитме васкать.

1971.

ТАВАНСЕМЁР, ТАВ СИРЕ

Тавансемёр, пёрле чухне
Ай, юрлар-и юррине.
Эсир пире хана турар,
Каяс пулать, чипер юлар.

Эх, ытарма та сук сире,
Чунтан саватар пире.

Тавансемёр, тавах сире,—
Туслах пытар ёмёре.
Кёрекёрсем тулли пулччар,
Ватти-вётти ыр курччар.

Эх, ытарма та сук сире,
Чунтан саватар пире.

Тавансемёр, ёс пустарсан,
Кёрхи кунсем пуслансан,
Пире хисеп, чыс тусамар,
Пырса курма ан мансамар.

Эх, ытарма та сук сире,
Чунтан саватар пире.

1961.

ЭПИР — МАТТУР ҶАМРАҶСЕМ

Ҷёршыв ўсет, хават илет
Ильич ялавё айёнче.
Ана савса юрлас килет
Тёнче, пур халӑх умёнче.

Комсомолецсем,
Маттур ҶамраҶсем,
Эпир — Ҷён ёмёр Ҷыннисем,
Утатпӑр Ҷутӑ ёмётпе,
Аттемёр Ленин Ҷулёпе.

Пирте тапатья мёльюн Ҷёре
НихҶан сўнми хёрўллёхпе.
Ялан эпир малти ретре,
Пёрле юратнӑ партипе.

Комсомолецсем,
Маттур ҶамраҶсем,
Эпир — Ҷён ёмёр Ҷыннисем,
Утатпӑр Ҷутӑ ёмётпе,
Аттемёр Ленин Ҷулёпе.

Пурте чунтан савса упрар
Тӑванлӑх, туслӑх ялавне.
Эпир ёҶчен, эпир хастар,
Ята ямастпӑр ёмёрне.

Комсомолецсем,
Маттур ҶамраҶсем,
Эпир — Ҷён ёмёр Ҷыннисем,
Утатпӑр Ҷутӑ ёмётпе,
Аттемёр Ленин Ҷулёпе.

1968.

АТЬӐР ЮРӐ УЯВНЕ

Пёрле атьӐр, тантӑшсем,
Асран кайми тусӑмсем,
Сар хёвеллӑ ёшнене,
Ёспе юрӑ уявне.
Ай-яй-яй,
Ёспе юрӑ уявне.

Шӑрантарӑр, тантӑшсем,
Асран кайми тусӑмсем,
Мирлӑ халӑх юррине,
Савса сёршыв-аннене.
Ай-яй-яй,
Савса сёршыв-аннене.

Чун-чёрери тантӑшсем,
Асран кайми тусӑмсем,
Ан сунтерӑр ёмёрне
Юратӑвӑн хёлхемне.
Ай-яй-яй,
Юратӑвӑн хёлхемне.

1966.

ПИРЕН ҶЕСПЁЛ

Ҷёкленчё Ҷеспёл ирёкре,
Сас пачё, сарчё Ҷунатне.
Ҷён кун Ҷынни, кавар чёре,
Пире пиллерё пурнаҶне.

Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Ырă Ҷеспёл,
Яту юлтăр ёмёре.
Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Савнă Ҷеспёл,
Пурăн пирён чёрере.

Таван чёлхемёр хаватне
Ёненнё Ҷеспёл чунёпе,
Ун илемне, пуласлаҳне
ПуҶ тайнă халаҳ ячёпе.

Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Ырă Ҷеспёл,
Яту юлтăр ёмёре.
Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Савнă Ҷеспёл,
Пурăн пирён чёрере.

Ҷёршыв-аннемёр ялавне
Вал тытнă Ҷирёп, ўкермен.
Мухтатпър Ҷеспёл ыр ятне,
Юрлатпър юрă ун Ҷинчен.

Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Ырă Ҷеспёл,
Яту юлтăр ёмёре.
Ҷеспёл, Ҷеспёл,
Савнă Ҷеспёл,
Пурăн пирён чёрере.

1969.

САЛАМ СИРЕ, КОСМООНОВТСЕМ!

Салам сире, космонавтсем,
Асран кайми тусамарсем!
Эсир Таван сёршыв чысне
Сёклерёр сўллё тўпене.
Космонавтсем,
Космонавтсем,
Сире савать, мухтатъ тёнче.
Эсир — патвар,
Эсир — хастар
Пур ёслё халӑх сёмйинче.

Этем нихсан ситмен сёре
Сул хыврӑр, улӑп-паттарсем.
Илемлё, чаплӑ ёмёре
Пиллерёр сёнё сунатсем.

Телейлё сул сунать сире
Таван сёршыв — таван анне.
Ситме чёнет Ильич пире
Сўле, сут сӑлтӑрсем патне!
Космонавтсем,
Космонавтсем,
Сире савать, мухтатъ тёнче.
Эсир — патвар,
Эсир — хастар
Пур ёслё халӑх сёмйинче.

1962.

ЯКОВЛЕВА СУМА СУСА

Иван Якълъч ятне манмастпър.
Усратпър халӑх асӑнче.
Ана сума суса юрлатпър
Илемлӗ Атӑл хӗрринче.

Ҫын вӑй-халне вӑл ҫирӗп шаниӑ,
Пире вӑл чӑннӗ — ҫутталла.
Ана Ульянов асӑрханӑ,
Савса ал панӑ тӑванла.

Вӗсем пӗрле тӑрса ҫул хывнӑ
Ыр ӗмӗтпе — малашлӑха.
Пӗрле тыр акнӑ, тырӑ вырнӑ,
Пӗрле ҫӗкленӗ туслӑха.

Тавах сана, Раҫҫей-аннемӗр,
Тавах, манмарӑн эс пире.
Пӗрле пулнишӗн чун-чӗремӗр
Сана саватпър ӗмӗрех!

1968.

КУНТА ҶУРАЛНӢ ЛЕНИН

Сарса хӓй мӓшӓр Ҷунатне
Тухать Ульяновск куҶ умне.
Кунта, пур халӓх телейне,
Ҷуралнӓ Ленин Ҷуркунне.

Ульяновск, эҶӓ авалтан
Пире чи Ҷывӓх тус-тӓван.

Илемлӓ Атӓл хӓрринче,
РаҶҶей-аннемӓр варринче
Усетӓн эҶӓ, Ҷӓнелен,
Тӓванлӓхра вӓй-хал илен.

Ульяновск, эҶӓ авалтан
Пире чи Ҷывӓх тус-тӓван.

Апрель хӓвелӓ тӓпере,—
Ҷути сӓнмест ун ӓмӓрне,
Ульяновск пирӓн чӓрере
Упрать Ильичӓн ыр ятне.

Ульяновск, эҶӓ авалтан
Пире чи Ҷывӓх тус-тӓван.

1969.

ЭПИР ПУРТЕ ЁҢЧЕНСЕМ

Ирхи шуҗам җутипе,
Эпир пёрле, эртельпе,
Кар! тухатпәр ёҗлеме,
Чун хёлхемне җёклеме.

Анлә Атәл хёрринче,
Хальхи Чаваш җёрёнче
Чи хёрүллё ёҗ верет,
Туләх пурнаҗ вай илет.

Эпир пурте ёҗченрен
Паллә пулна ёмёртен.
Аслә, туслә җемьере
Халь тёпелте, хисепре.

Чун-чёремёр хёлхемне
Сўнтерес мар ёмёрне.
Юрлар савнаҗ юррине,
Мухтар җёршыв-аннене!

1966.

ТАВАН ШУПАШКАР

Ман маттур аттене,
Хурт-хәмәр әстине,
Еҗ җинчен каласма,
Хәйпеле паллашма
Чәнчәҗ тәп хулана
Пёр ик-виҗә куна.
Кайрәм эп аттепе
Шупашкар хулине.
Калас теп йөркипе
Хам мән-мән курнине:
Троллейбус, автобус
Эх, вәҗеҗ вокзалтан.
Тўлен те пиләк пус
Саванса җеҗ пыран.
Инҗе мар җакантан
җўллә паләк куран.
Ку вәл паттәр Чапай
җўрен ут лашапа,
Аллине хәҗ тытса,
Эй, урра! кәшкәрса,
җынсене җул парса,
җәлтәр пек җуталса,
Вәҗстерет уләпла,
Вәҗстерет малалла...
Шупашкар варринче
Ильича эс куран.
Усет ун умәнче
Тәп хуламәр ялан.
Курать Ленин пире,
Чәнет Ленин пире
Тәрәшса вәренме,
Тәрәшса еҗлеме.
Эпир вәл чәннине,
Ыр сунса хушнине
Кәлармастпәр асран
Емәрне, нихәҗан.

Пултәм эп аттепе
Советсен җүртәнче.
Эх, унта пирәнпе
Калаҗаҗ ёҗ җинчен.
Тыра-пула, садсем,
Ылтән хурт-хамәрсем,
Ялыышсем, ачәрсем
Мёнле? теҗҗе хайсем.
Кайран пёлтём: вёсем
Ғав җуртри ёҗченсем.
Советсен җүртәнчен
Инҗе мар, җул җинче
Ларать җўллё чул җурт,
Ун пекки те пур, җук,
Хай шап-шур, хай җап-җут.
Ку вара — институт.
Тухна, теҗ вёренсе,
Ас пухса, ас илсе,
Ғакә капәр җуртран,
Ғакә институтран
Пирён кўрше Ястук,
Ғёрпў хёрё Наҗтук.
Эп пырап урампа,
Асфальт сарна җулпа,
Чул җуртсем айккипе,
Йываҗсем хушшипе.
Инҗетрен курәнать:
Ту җинче — комбинат,
Пур йышпа, эртелпе,
Чи хастар җынсемпе,
Тунә теҗҗе аҗна
Ман пичче Йакәнат.
Пултәм элё унта,
Эх, мён җук, тупата!
Кёр-кёрлеҗ станоксем,
Пир тёртеҗҗе хёрсем.
Кашниех пит сатур,
Калама җук маттур.

Савәнни ахаль мар —
Ҷәнелет Шупашкар!
Ақта пыр — заводсем,
Хастар-җе җыннисем.
Акә тикәс җәрте,
Халәх йышлә телте,
Пёр завод җәкленет,
Унтан җын теләнет.
Чипер ун җурчәсем.
Кунён-җәрён вәсем
Кёрлеҗ ёҗ шавёпе,
Моторсен сассипе.
Ҷак завод җыннисем
Ёлөкрен ёҗченсем.
Кәларасҗә хәйсем
Электро хатёрсем.
Мён калас, тантәшсем,
Ҷак паха хатёрсем
Каяҗ пит инҗене,
Вьетнама, Индине...
Ҷак завод ёҗёпе,
Унти пур җынсемпе
Шупашкар савәнать,
Шупашкар мухтанать.
Мён калам-ши сире,—
Хёпёртет чун-чөре.
Шутласан телёнен
Халәх вай-халёнчен.
Телёнмесёр ара —
Мён-мён җук хулара!
Пур парксем, пур садсем,
Куҗ тулли чечексем,
Телевизор, кино,
Стадион, радио...
Шәкәрт-шәкәрт утса,
Аттепе калаҗса
Антәм Атәл хёрне,
Тәтәм карләк җумне.

Эй, йăлт ура̋х тѣнче
Манăн кӳс умѣнче!
Аслă Атăлпала
Џўлелле, тăвалла
Пăрахут хăпаратъ,
Хум ҫапса хăварать.
Кунта йăлт ҫенелле:
Куславкка еннелле
Шур «Ракета» вѣсет,
Сумлă сулă иртет.
Шупашкар ҫыннисем,
Ваттисем, вѣттисем
Ăшă, шăрăх кунра
Савăнаҫҫѣ шывра.
Мăшăр куҫăм тулли
Чăвашсен тѣп хули.
Хумлă Атăл хѣрри,
Сар хѣвелѣн тѣрри
ҫеклеҫ ман чунăма,
Лăпкаҫ ман куҫăма.
ҫаканта, сăрт ҫинче,
Сад пахчи варринче,
Кѣстенттин пирѣнпе,
Ик хура куҫѣпе
Пăхать мал еннелле,
Хѣвелтухăҫнелле.
Ун гранит палăкне —
ҫен хула илемне —
Сăвăҫа чыс! тесе,
Эп пуҫ тайрăм, туссем.
Эх, сана Шупашкар,
Мѣнле ман мухтас мар!
Кѣтѣм эп каҫхине
Ачасен керменне.
Ку илемлѣ ҫуртра,
Шăпах ҫак вăхăтра,
Пултăм эп кружокра,
Пултăм выставкăра.

Астасем пур вара
Хулари халāхра!
Йёркерен модельсем.
Вёҫекекен спутниксем,
Ишекен карапсем —
Ачасен парнисем.
Сахал мар вёсенчен,
ҫак ҫуртри туссенчен,
Ас илмешкён пулать,
Вёренмешкён пулать.
Чи палли пур тата:
Кёрсе куртām кунта
Эп Ильич музейне.
Унта мён курнине,
Унта мён илтнине
Манас ҫук ёмёрне.
Ачасемшён чунтаң,
Пур таса кāmалтан
Мён куҫне хупиччен
Ленин ҫунна иккен.
Тайма пуҫām а́на —
Хамār аслā ҫынна!
Пултам кив музейре,
Ах, ыратрё чёре:
Ёлёкхи вāхāтра
Юхнā юн ҫёршывра.
Ёҫсынни авалтан
Телейне тупайман.
Уншāн ырлāх пулман,
Хёвел те йāл кулман.
ҫут Октябрь кāна
Пачё ҫён самана.
Этем сарчё ҫунат,
Тупрё чāн вāй-хāват.
ҫаксене йёркипе,
Йāлт тёпё-йёрёпе
Музейре эс куран,

Пурнăҫа ăнланан,
Эх, хальхи Шупашкар,
Эс текех мёскён мар!
Тёп хула варринчи
Йывăҫсен хушшинчи
Ҷён театр ҫуртне,
Ун мăнаҫлă сăнне
Эпё илтём пăхса,
Кайрё чун уҫалса.
Унта пирён ҫынсем,
Хай маттур артистсем,
Лауреат пулнисем,
Кăтартаҫҫё: «Ялта»,
«Шыв арманё», «Айтар»...
Эй, ёҫчен артистсем,
Пирён тус-пёлёшсем,
Аслă Ленин сăнарё
Яланах хăват парё
Халăха та, сире те —
Чунăмпа эп сисетёп.
Тав тăватпăр сире,—
Хисеплетёр пире!
Чăвашсем авалтан
Пуян теҫ юрăран,
Куҫпуҫа илёртен
Пин тёрлё тёрёрен.
Эп ăнлантам ҫакна
Кёрсенех хулана.
Чун-чёре ыйтнипе,
Ырă ҫут ёмётпе
Кётём пёр каҫхине
Филармони ҫуртне.
Унта мён курнине,
Унта мён илтнине
Тăрăшсан, пит кёскек
Калама пулать, тен.
Ҷакă селём ҫуртра

Лартам эп концерта.
Эх, ал сүпрәм вара,
Җисрә савнаҗ чунра.
Ак аҗта вырәсла,
Чавашла, тутарла...
Савә-юрә юхать,
Таврана ян каять.
Юрлакан хәрәсем,
Ташлакан каччисем,
Мән калас, халиччен,
Каймаҗ куҗ умәнчен.
Эх, сана Шупашкар,
Ман мәнле мухтас мар!
Пур кунта пәр кәпер,
Хәй вәр-сәнә, чипер.
Кәпер урлә каҗсан,
Түрех эсә куран:
Пичет сүрчә ларать,
Кәнеке кәларать.
Чавашла хаҗатсем,
Чавашла журналсем
Йәлт тухаҗсә кунтан,
Җакә пысак суртран.
Калас теп, юлташсем,
Тус-тәван тантәшсем,
Пичетленнә кунта
Кәҗал, сәнә сұлта,
Җеҗпәлле Хусанкай,
Ухсайпа Ваҗанкка...
Поэтсен сәввисем,
Чөререн сүрнисем.
Аслә Атәл синче,
Шупашкар сүмәнче
Вәйлә ГЭС пулмалла,
Сунатне сармалла.
Тантәшсем, ун чухне,
Сәр-анне илемне

Ҷён хула тинёсне,
Унән шавлә хумне
Юратса, пуҫ тайса,
Чёререн мухтаса
Иртёҫ пирён туссем,
Пур совет ҫыннисем...
Ҷуллахи кунсенче,
Шупашкар хулинче
Хем мён-мён курнине,
Хам мён-мён илтнине
Каласа пётерме
Йывәр хал ҫитерме.
Шупашкарәм, сана,
Хамәр тәп хулана,
Хисеплетпёр чунтан
Мён ёлёк-авалтан.
Эс татах ўс, ҫенел,
Ёмёрне ан кивел.
Ырә кәмәлпала,
Ҷывәх тус-тәванла,
Ҷёршыври халәхсем
Пур совет ҫыннисем
Саламлаҫҫё сана,
Ҷенелен хулана.
Эс упра ху чысна,
Эс упра ху ятна.
Эх, тәван Шупашкар,
Ма сана мухтас мар!

1965—1971.

ТУПМАЛЛИ

Пурнăç ашши

Раççей	3
Хёвел	4
Кунта, чăваш çёршывёнче	5
Чёре	6
Шупашкарăм, тăван Шупашкар	7
Мана хатёр пулăшма	8
Çенё сулам, çенё сул	9
Вашингтон, эс итле!	10
«Хёрарăм тухнă урама»	11
Çул çинче	12
Туйнă пурнăç ашшинче	13
Сан çуманта тусусем	14
Атте сётелё хушшинче	15
Ялта тавар сутакан	16
Сăмах хăвачё	17
Чăваш университетне	18
Егёрнере	19
Аван-и	21
Ханара	22
Ман шăпа	23
Чăваш вăрманё	24
Хамла	25

Ялан курасчѣ вѣсене	26
Чѣрем тапма пѣрахсан	27
Мир кирлѣ	28
Каҫар, анне	29
Таван Атӑл	30
Экспромт	31
Эпир, ҫен ѐмѣр каччисем	32
Сӑмах кирлех-ши	33
Патӑрьелсем	34
Куккук	35
Ан татӑл, пурнӑҫ	36
Ывӑлӑма	37
Ҫенѣ пӑрт парни	39

Пурҫӑн тутӑр

Юратусӑр мӗнле пурӑнан	41
Ҫен уйӑх йӑтрѣ ҫурлине	42
Марине	43
Юратушӑн юрӑ тупрӑм	44
Шур кӑвакал вѣҫтертӗм	45
Пурҫӑн тутӑр	46
Юрату ҫӑлкуҫѣ	47
Сатин кӗпе	48
Ҫепӗрти тусӑма	49
Савни валли	50

Кӑнтӑр хӗвелӗ

Тинӗс шавлаты	51
Салам сана, Гурзуф	52
Ай-Петри	54
Мисхорта	56
Йӗрекен хӑвасем	57

Тус-таванӑм сене

Ҫӑпҫемӗр иксӗллмест	58
Вакиль Сабитов килӗнче	59
Ларатӑп эп сӗтел пуҫне	60

Уçап Петёрне	61
Мударис килёнче	62

Таватшар йёркен 63

Çёнё юррәмсем

Юрату юрри	73
Эп кётетёп сана	74
Пире таван кётсе тәрать	75
Тавансемёр, тав сире	76
Эпир—маттур çамрăксем	77
Атьяр юрă уявне	78
Пирён Çеçпёл	79
Салам сире, космонавтсем	80
Яковлева сума суса	81
Кунта суралнă Ленин	82
Эпир пурте ёсченсем	83
Таван Шупашкар	84

Василий Иванович Давыдов-Анатри

БЛАГОДАРЮ ВАС, РОДНЫЕ

Стихи

На чувашском языке

Редактор **Г. А. Ефимов**

Художник **Х. М. Юрьев**

Художественный редактор

С. А. Владимиров

Технический редактор

В. М. Михайлов

Корректор **Л. А. Иванова**

НТ 16361. Сдано в набор 28/II-1972 г. Подпи-
сано к печати 16/IV-1973 г. Изд. № 63/73 г. Формат
60×90/32. Бумага типографская № 2. Физ. печ. л.
3,00. Учетно_изд. л. 2,68. Заказ 1358. Тираж
2000 экз. Цена 27 коп.

Чувашское книжное издательство,
Чебоксары, пр. Ленина, 4.

Типография № 1 Управления по делам издательств,
полиграфии и книжной торговли
Совета Министров Чувашской АССР.
Чебоксары, Володарского, 5.

Цена 27 коп.

